

ภูมิอากาศจังหวัดน่าน

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดน่านตั้งอยู่ชายแดนทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 668 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 11,472 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,170,045 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศ/จังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดพะเยา

ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นป่าและภูเขา 3 ส่วน มีพื้นที่ราบ 1 ส่วน มีความหนาแน่นของป่าและภูเขาทางอยู่ด้านเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือและใต้ ส่วนพื้นที่ราบอยู่ทางด้านตะวันออกตามแนวฝั่งแม่น้ำ พื้นที่ที่มีลักษณะลาดเอียงจากเหนือไปใต้ ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นทิวเขาสลับซับซ้อนทั่วไป พื้นที่ราบเหมาะแก่การเพาะปลูกมีน้อย ภูเขาที่สำคัญได้แก่ ภูแว เขตอำเภอปัว ซึ่งอยู่ติดชายแดนลาว ภูคา เป็นดอยที่สูงที่สุดในอำเภอปัว สูงถึง 1,980 เมตร ดอยผากิ อยู่ในเขตอำเภอบ้านหลวง ติดกับอำเภอเชียงม่วน จังหวัดเชียงราย แม่น้ำที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำน่าน ซึ่งมีต้นน้ำอยู่ที่บริเวณดอยภูแว ไหลผ่านจังหวัดอุตรดิตถ์ พิชณุโลก ไปบรรจบกันแม่น้ำปิง ที่จังหวัดนครสวรรค์ ยาวประมาณ 300 กิโลเมตร

สภาวะอากาศทั่วไป

ลักษณะอากาศของจังหวัดน่าน ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดน่านมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป กับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดน่านมีฝนตกทั่วไป

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดน่าน พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้
ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปีและอาจมีพายุฝนฟ้าคะนอง ลมกระโชกแรงและลูกเห็บตกได้

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทย อากาศจะชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือ เดือนสิงหาคม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้งแล้ง เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดคือเดือนธันวาคมและมกราคม

อุณหภูมิ

เนื่องจากจังหวัดน่านอยู่ทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน จึงทำให้อากาศร้อนอบอ้าวในช่วงฤดูร้อน อุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 25.9 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยทั้งปี 33.0 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศร้อนที่สุดในเดือนเมษายนอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 37.0 องศาเซลเซียส เคยตรวจอุณหภูมิสูงสุดได้ 44.1 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2502 ส่วนในฤดูหนาวมีอากาศหนาวเย็นโดยเฉพาะพื้นที่บริเวณเทือกเขาและยอดดอย อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยทั้งปี 20.3 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศหนาวที่สุดอยู่ในเดือนมกราคมอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 14.2 องศาเซลเซียส สถิติอุณหภูมิต่ำที่สุด 1.0 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2517 ที่ สถานีอุตุนิยมวิทยาน่าน (กลุ่มงานอากาศเกษตร) อ.เมือง จ.น่าน

ฝน

สำหรับบริเวณอำเภอเมือง จังหวัดน่านมีปริมาณฝนเฉลี่ยรายปีประมาณ 1234.1 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 119 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนสิงหาคมปริมาณฝนเฉลี่ย 273.2 มิลลิเมตร และฝนตกประมาณ 22 วัน ปริมาณฝนตกมากที่สุดใน 1 วัน วัดได้ 189.7 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2523

ส่วนบริเวณอำเภอท่าวังผา มีฝนตกมากกว่าอำเภอเมืองโดยปริมาณฝนเฉลี่ยรายปีประมาณ 1408.1 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 133 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนสิงหาคม มีปริมาณฝนเฉลี่ย 297.8 มิลลิเมตร และฝนตกประมาณ 23 วัน ปริมาณฝนตกมากที่สุดใน 1 วัน วัดได้ 162.5 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2517

พายุหมุนเขตร้อน

จังหวัดน่านเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกของภาคเหนือตอนบน โอกาสที่พายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านเข้ามามีมาก โดยพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนผ่านจังหวัดนี้มีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก เคลื่อนตัวทางตะวันตกผ่านประเทศเวียดนาม หรือลาวเข้าสู่ภาคเหนือของประเทศไทย จึงทำให้พายุอ่อนกำลังลงอยู่ในชั้นพายุดีเปรสชัน ซึ่งบางครั้งไม่ก่อให้เกิดความเสียหายเนื่องจากลมแรงมากนัก แต่จะทำให้มีฝนตกหนักมากจนเกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ในบางพื้นที่ พายุมีโอกาสเคลื่อนผ่านจังหวัดนี้ได้ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นไปจนถึงเดือนตุลาคม โดยเฉพาะช่วงเดือนสิงหาคมต่อเนื่องถึงต้นเดือนกันยายนเป็นระยะที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้ได้มากที่สุด

จากสถิติในรอบ 63 ปี (พ.ศ.2494 – 2556) มีพายุเคลื่อนผ่านจังหวัดน่านทั้งหมด 35 ลูก และส่วนใหญ่มีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชัน โดยเข้ามาในเดือนพฤษภาคม 1 ลูก(2532) เดือนมิถุนายน 2 ลูก(2496 2527) เดือนกรกฎาคม 8 ลูก(2506 2512 2514 2516 2521 2536 2537 2554) เดือนสิงหาคม 11 ลูก (2495 2501 2504 2513 2516 2517 2521 2530 2533 2536 2538) เดือนกันยายน 10 ลูก (2494 2508(2) 2510 2513 2518 2523 2548(2)) และเดือนตุลาคม 3 ลูก (2526 2532 2550)

ที่ตั้งของสถานีอุตุนิยมวิทยาน่าน

สถานที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้ได้มาจากผลการตรวจของ สถานีอุตุนิยมวิทยาน่าน (ละติจูด 18 องศา 47 ลิบดาเหนือ และลองจิจูด 100 องศา 47 ลิบดาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 200 เมตร) ทำการตรวจสารประกอบอุตุนิยมวิทยาต่างๆ แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยา เพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติ ในคาบ 30 ปี นอกจากสถานีตรวจอากาศน่านแล้วยังมีสถานีอุตุนิยมวิทยาท่าวังผา (ละติจูด 19 องศา 06 ลิบดาเหนือ และลองจิจูด 100 องศา 48 ลิบดาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 235 เมตร)) ซึ่งทำการตรวจสารประกอบอุตุนิยมวิทยาต่างๆ วันละ 8 เวลา คือ 0100 , 0400 , 0700 , 1000 , 1300 , 1600 , 1900 และ 2200 น. เช่นเดียวกัน

สถานีอุตุนิยมวิทยาน่าน ถนนยันตรกิจโกศล ต.คูใต้ อ.เมือง จ.น่าน 55000

สถานีอุตุนิยมวิทยาท่าวังผา เลขที่ 101 ถนนน่าน-ทุ่งช้าง หมู่ 4 ต.ท่าวังผา อ.ท่าวังผา จ.น่าน 55140

สถานีอุตุนิยมวิทยาน่าน (กลุ่มงานอากาศเกษตร) สถานีทดลองพืชสวนน่าน อ.เมือง จ.น่าน 55000

หมายเหตุ

- สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 – 2553
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2594 – 2556

ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา